

Зорица Шошић Максимовић
СТРАДАЊЕ БОСИЉКЕ ПАСЈАНСКЕ

Уредник
Зоран Колунџија

Предња корица:
Икона светице Босиљке Рајчић, аутор Звонимир Јанџић

Задња корица:
Црква у Пасјану

*Издавање ове књиџе својом добротом и љилоом
љомољи су:*

Јовица Шошић, др Добрила Сошић са својом децом
Милицом, Миленом и Павлом, Станислав Којић,
Новица Ђорђевић Косов, Невена Татић Карајовић,
Звонимир Јанџић и Издавачка кућа Прометеј

Захвална Зорица Шошић Максимовић

*Сав љриход од љродаје ове књиџе намењен је
Цркви Свешћој Преображења у Пасјану,
љде се налазе мошићи Свешће Мученице Босиљке Пасјанске*

Зорица Шошић Максимовић

**СТРАДАЊЕ
БОСИЉКЕ ПАСЈАНСКЕ**

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Увод у терор

ПАСЈАНСКО СТРАДАЛИШТЕ

Ново књижевно остварење наше, сада већ јавности познате списатељице Зорице Шошић Максимовић, води нас овога пута у далеку прошлост, у време османлијске владавине на овим просторима која је утицала на то да су Албанци (односно Арнаути, Шиптари – Арбанаси, како их овде сви ми називамо у својим књигама или причама у зависности од тога која се прича обрађује, а који су у већини случајева српског порекла, јер су им преци били Срби који су се силом потурчили и примили исламску веру) вршили терор над дојучерашњом браћом својом.

Један од случајева терора је и ова прича о нашој сестри, светитељки, великомученици, Босиљки Рајчић. Она је Пасјанка о којој се до пре пар година, нарочито у време комунистичке владавине, веома мало знало јер се истина о страдању српског народа у том делу Србије није смела износити како би се одржало привидно братство и јединство.

Прича о њој нагло почиње после окупације простора Косова и Метохије од стране Атлантске алијансе, НАТО-а и њихових слугу, албанских банди и терориста са Косова и Метохије као и из саме Албаније, који настоје да остваре своју вековну тежњу да загосподаре деловима територија православних земаља Србије, Црне Горе, Северне Македоније, Грчке а нарочито простора Косова и Метохије, који се сматра срцем Србије и народа српског, храмом православља на коме се налази највећи број до сада изграђених православних црква и манастира.

Ако би се Србија одрекла тог, за њу светог страдалишта, места погибије многих наших великомученика попут Светог кнеза Лазара, Милоша Обилица, браће Југовић и других, онда би она изгубила сваки смисао свог даљег опстанка као државе на свим овим просторима. Била би тело без руку и ногу, без чега једно тело може да постоји али не и да функционише.

Покушаји неких албанских историчара, лингвиста као и политичара са Косова и Метохије и из Албаније да присвоје српске светиње није ништа него геноцид над човеком и човечанством. Ово би било исто као када би нека неземаљска цивилиза-

ција дошла и одузela нам моћ да се бранимо, одузела нам сву војну и другу индустрију и дозволила нам тек пуку егзистенцију.

Но, шта је то што је НАТО и Европску унију нагнало да покрене још један терор против, не само православне Србије већ и Русије, Македоније, Црне Горе, против православља уопште? Одговор на ово питање ћемо наћи управо у садашњости, у време у коме се врши најстрашнији терор а то је одвајање православних народа од својих светиња и светилишта, одвајање од вере и Бога, од самих себе, како би нам се наметнуле западне дегенеративне вредности попут геј популација, црног петка, ноћи вештица, све, дакле, оно што нас наводи на помисао да се ближи време некрста, владавине сатане и његове деце оличене у Ватикану и католицизму.

Ако се вратимо унатраг, на причу коју наша списатељица обрађује, а то је прича о Босиљки Рајчић, видећемо начин како се треба одупрети сили зла јер она је управо то учинила. Не прихвативши да промени веру удајом за једног од Арнаута, себи је потписала смртну казну какву су у Косовском боју потписали и свети кнез Лазар и Милош Обилић и сви наши великомученици који су се борили

за очување крста, земље Бога и вере српске и у целог православног рода.

Наша списатељица излагање започиње причом о Пасјану, о начину његовог уређења, месту бивствовања. Тако ћемо видети да се оно налази као грудобран, бедем одбране српства и Србије на овим просторима. Јунаштво самих мештана познато је кроз многа друга дешавања из историје овога народа у време комитског покрета...

И, ево, стижемо до места где се наставља прича о животу породице Рајчић, Авраму и Ветки, односно њиховој деци – Петру и Босиљки.

Морамо напоменути да је ово само једна од верзија ове приче јер их има више, али је једнако вредна пажње читалачке публике. Она до танчина обрађује оно време, време зулума и терора које прети да се кроз наше доба заврши најстрашнијим егзодусом једног православног народа, Српског народа, уништењем преко тристотине српских светиња на Косову и Метохији и коначним довршавањем стварања једне нарко-мафијашке државе, без даље перспективе за опстанак српског живља на овим просторима.

Зорица својим делима, романом *Уташена оїњи-шїа*, затим наставком приче у роману *Тода* свакако завређује пажњу читалачке публике јер је једна од ретких наших списатељица у овом делу Косовског Поморавља која се бави прозним стваралаштвом и која настоји да се никада не забораве сва страдања, а нарочито страдање људи из Пасјана, како у оно тако и у ово, данашње, време, о чему, такође, али на поетски начин и сам пишем у својој поезији.

Овом приликом као прилог овој сјајној и врло упечатљивој причи о страдању наше сестре Босиљке приносимо и моју песму *Никада Роде*, објављену у најновијој збирци поезије *Последњи оїџкос*.

НИКАДА РОДЕ

Глас Босиљке

*Поводом њроїлашења сесїре наше,
мученице, Босиљке Рајчић Пасјанке свеїшїељком
Косово, 10. маја 2018.*

Била је млада, виткога стаса,
висока, лепа као из бајке,
умилног, чистог и звонког гласа,
најлепша беше у своје мајке.

Слутити није, нит могла знати
(када је кренула пред зору, рано)
да ј' будно око злотвора прати,
еј, судбо клета – еј, љута рано!

Хтеде до извора, да пије воде
и своје младо умије лице
Ал' тамо звери, крвници ходе,
погани људске и убице.

Везаних руку шумом је водили
док нису зашли у крило таме
А да б'је патње ослободили
крвник јој рече – удај се за ме.

„О, муке моје“, тада јој сину,
пред очи лице крвника – гледа,
„Зар да се предам ђавољем сину?!
Не дај ме мајко! Оче – не дај!“

Узалуд вапај, еј, судњи часи,
молила ј' жена што ј' туда прошла:
„Удај се дете и душу спаси
да б' жива мајци поново пошла“.

„Како, о нано, душу да спасим
ако се предам душману клетом,
да веру своју, свећу угасим,
да путем ходим с поганим псетом?!“

Последње беше што она рече,
душманин нож јој под грло стави
и крвца тада шумом потече
Босиљке младе, с венцем на глави.

Стазе су исте и данас пути,
крв која капље са њеног тела
ко да се на нас, ко да се љути
на људе моје, из мога села.

Пасјане рида онда и сада,
Босиљке глас се и данас чује,
у веру вашу – никада! Никада!
Не дам да отров душу ми трује.

Не дам да браћа по злу ме памте
и род мој цели и вера моја,
нек душе моје језичци пламте,
чујеш ли некрсту – никада твоја!

Чујте ме браћо овде и сада
и за времена што напред ходе,
не дајте да вас напусти нада
никада људи! Никада – роде!

Својој сестри, списатељици Зорици Шошић Максимовић желим пуно среће и успеха у њеном даљем стваралаштву и да никако не престане, што је у једном тренутку најављивала, већ да настави да открива истину о дешавањима, о злочинима који су део оног нашег поднебља у коме смо и ја и она провели добар део свог живота.

С поштовањем,
Песник Новица Ђорђевић – Косов
Београд, 13. децембар 2020.

СТРАДАЊЕ БОСИЉКЕ ПАСЈАНСКЕ

Пасјане је смештено у Горњој Морави, на друму који из Гњилана води према Прешеву. Сам положај села има све услове за живот. Плодна земља се простире око села. На пола сата хода од села налази се Морава. Исто толико треба до шуме, где су се мештани снабдевали дрвима за огрев и израду оруђа за рад. То је био разлог што су се многи заустављали и овде почињали нови живот.

Панорама села Пасјана

Село је још увек било у дубоком сну. Чуо се понеки лавеж. Било је мрачно, ни на једној кући се није димило из оцака нити се видела жмирава светлост гашњаче или пак тршљике коју су мештани села Пасјана користили за осветљавање куће и пута. Куће у селу су поређане и густо збијене. Саграђене су од прућа и блата, покривене ћерамидом, са прозорчићима који су ноћу затварани дрвеним капцима. Били су толико мали да је могла само дечија глава да се ту провуче. Тешка дрвена врата најчешће су прављена од спојених неколико храстових или букових дасака. Куће су личиле једна на другу и све су биле ограђене плотом, оградом исплетеном од прућа. У двориште се улазило на лесу, капију исплетену од прућа која се отвара-ла само са једне стране када би домаћин улазио у своје двориште запрежним колима, а у леси су била направљена вратанца, која су укућани користили за свакодневно излажење из дворишта. Леса је увек била затворена. Младе жене и девојке ретко су излазиле из својих кућа, сем када су ишле у поље да раде пољске послове. Када су излазиле, увек су биле у пратњи својих мушких укућана, саме никако. А када излазе морале су да се обуку што више. Носиле су дуге кошуље од конопљиног платна и преко њих дуге јелеке сашивене од платна изатканог од козје длаке. Везивале су мараме

тако да покрију скоро цело лице, да им се само очи виде. Нису смеле да покажу своју лепоту, већ су се трудиле да изгледају што старије и ружније. Село је било окружено турским и арнаутским живљем које је вребало и увек било спремно да уграби српску девојку или младу жену како би је потурчили или поарбанашили. Било је великих притиска од стране Турака и Арнаута да тадашњи житељи промене веру, али Пасјанци су остали верни традицији својих предака. Нажалост, један број Срба из околних села – Липовице, Депца и Карадака – примили су ислам и постали Арнаути. У неким селима Срби, који нису хтели да продају своју православну веру, морали су да напусте своје домове и преселе се у Пасјане, или у друга места. Било је случајева да су се браћа делила, један од браће би остајао на свом имању у Липовицу, Карадаку, Депцу и променио веру а други брат би се насељавао у Пасјане, јер је то било најближе насеље са српским живљем. Неки су одлазили и даље, само да се не одрекну православне вере и крсне славе. У селу су се окупиле фамилије из различитих крајева. Липовчани из Липовице, Дивинци су дошли из Шумадије, Костићи из Косовске Митровице, Шошићи из Прилепа, Рајчићи из Ћелекаре... Још многе друге фамилије су пристизале и добијале називе по местима из којих су долазиле

задржавајући своја презимена. Они Срби, који су примили арнаутску веру, знали су своје порекло и преносили су то својим наследницима. Многи од њих су чували своје славске иконе и ишли својој православној браћи на славу али су истовремено и мрзели Србе, то јест, своје претке. Њихова жеља за православним женама никада није престајала. Зато, и после неколико генерација у муслиманској вери, њихови потомци су из жеље, или освете, на-сртали и грабили српске жене и девојке.

Тог новембарског дана, средином деветнаестог века, у Пасјану се догодило чудо. Отворило се небо. Још успавано село обасјала је јака светлост и пробудила мештане који су још сањиви истр-чали у своја дворишта. Јачина светлости није им дозвољавала да гледају у небо. Схвативши да им се указао Господ са радошћу у срцу почели су да се крсте и љубе крстиће које су носили око врата. Жене су брзо из кућа износиле своју снену децу да се помоле и поклоне драгом Господу Христу. Ту ноћ су многи прославили као своју крсну славу. А сви мештани славе црквену славу Сабор светих Архангела.

Небеска светлост се одједном спустила изнад куће Аврама и Ветке Рајчић, младог брачног пара који

се доселио у Пасјане. Исте године Ветка је затруднела, одржала трудноћу и, што је Ветку и Аврама јако забринуло, ушла у десети месец. Сваки нови дан су дочекивали са стрепњом. Те ноћи, небеска светлост је ушла у њихов дом и убрзо потом зачуо се детињи плач. Ветка је на свет донела девојчицу анђеоског лика. До тада су имали само осмогодишњег сина Петра. За разлику од његових вршњака, који су имали браће и сестара, он је растао сам. Родитељи су желели још деце, али Ветка ни једну трудноћу до тада није могла да изнесе до краја. Ишли су по црквама, постили и одлазили на причест у манастир Драганац, клањајући молили Господа да им испуни жељу и подари им бар још једно дете. Бог је услишио њихове молитве и подарио им нешто посебно, девојчицу до тада невиђене лепоте.

Аврам и Ветка су од почетка веровали да је због своје лепоте њихова, тек рођена ћерка, у животној опасности. Ако је буду видели Турци или Арнаути – отеће је. Морали су да је крију од очију неверника. Њихова тек рођена ћерка својом лепотом их је подсећала босиљак, најлепше цвеће које су имали у башти. Сваког дана уносили су у кућу гранчицу мирисног цвећа верујући да ће тај мирис и крст штитити њихов дом од свих злих сила а највише

од некрста. Зато су и одлучили да детету дају име Босиљка.

Родбини и комшијама говорили су да је Ветка родила сина. Планирали су да од кума траже мушко име да би тако чували своју тајну. Петру су рекли да је добио брата. Плашили су се да он не открије тајну јер је био исувише мали. Купали су је и повијали кад је Петар био напољу.

Трећег дана по рођењу мале Босиљке Ветка се опоравила од порођаја, а Аврам се спремао на пут за Ђелекаре, село код Витине. Пре доласка у село Пасјане они су живели у Ђелекару и тамо имали кума који је остао и даље да живи у томе селу. По српском обичају кум се не мења већ се преноси са колена на колена. Зато Аврам није ни помишљао да прекине ову традицију.

Да би Аврам пешке стигао до кума и вратио се пре мрака, за видела, морао је да порани. Опасно је било да га ноћ затекне у неком арнаутском селу, а бринуо је и за Ветку, остала је сама са децом. Никада нису били сигурни у својој кући. Стрепели су од упада у Пасјане турских и арнаутских зулумћара. У рану зору узео је бисаге у којима је била погача од кукурузног брашна и гранчица босиљка везана црвеним концем и кренуо на пут.

Кумови су вест примили са радошћу. Аврам је њима испричао истину, да су он и Ветка добили прекрасну ћерку, али да би је сачували од некрста, решили су да јој кум да мушко име и да заједно чувају ту тајну. Кумови детету наденули име Вукадин, са жељом да буде живо и здраво, да се свака болест уплаши од имена и остави дете у животу. Заказали су и крштење за седам дана у манастиру Драганац. У то време деца су се крстила одмах по рођењу, а Босиљка се родила баш на дан славе манастира, који је по предању подигао кнез Лазар и дао му име по својој слепој ћерки Драгани. На том месту постоји извор на којем се Драгана умила и прогледала. Кнез Лазар је на том месту, у знак захвалности, подигао храм за болесне и православне вернике.

Аврам Рајчић се срећан вратио својој кући од кумова и Ветки све испричао. Ћерка је од данас Вукадин. За крштење Ветка јој је сашила кошуљу од белог платна, извезену око врата. Кошуља је била дугачка да би Босиљкино тело било прекривено до стопала. Од истог платна јој је сашила и капицу, величине њене главице.

*Манастир Драјанац у близини Гњилана.
Задужбина кнеза Лазара.*

Заказаног дана поранише млади родитељи. Стигавши у манастир опет је засијала она небеска светлост. Сам игуман манастира је осећао неко усхићење и радост у срцу. У Веткиним рукама је сијало бебино лице. Босиљку су у светом храму по православном обичају крстили. Игуман је био опчињен лепотом детета анђеоског лика. Њему су Ветка и Аврам испричали шта се десило те вечери када се Босиљка родила и да су одлучили да је крсте као мушко дете како би је заштитили од турских и арнаутских зулумћара. Игуман се стално крстио и понављао: „Хвала Ти Господе што нас грешне удостоји и повери нам на чување твоје деве“.